

zjednati jednak litografa k výrobě papírových peněz, jednak osoby, které by padělané peníze udávaly. Tato činnost, svádění (obžalovaného H.), tedy individuální určité osoby k padělání československých státovek (dvacetikorunových), tedy k činu individuálně určitému, spadá podle toho, co bylo dříve řečeno, nepochybně pod trestní sankci Šu 9 tr. zák. a Šu 1 zákona ze dne 22. května 1919, čís. 269 sb. z. a n. Úmyslné neoznámení této činnosti — o níž obžalovaný měl podle rozsudečných zjištění vědomost — úřadu, podřadil tudíž první soud právem pod ustanovení Šu 6 zákona. Poněvadž v tomto případě jest zjištěno na straně obžalovaného více, než vědomost o pouhém úmyslu několika osob, padělati státovek, totiž vědomost o tom, že určitá osoba byla sváděna k padělání 20 Kč bankovek, tedy k činu trestnému podle Šu 9 tr. zák. a Šu 1 zákona čís. 269/19, odpovídá odsuzující výrok správněmu použití zákona.

Čís. 2156.

Jde o zpronevěru (§ 183 tr. zák.), použil-li člen představenstva úvěrního ústavu pomocí t. zv. soukromého účtu bez svolení správní rady svěřených mu peněz pro své účele.

Cizí věc si »přivlastňuje«, kdo s ní bezprávně nakládá způsobem, toliko oprávněnému příslušejícím.

Skutková podstata zpronevěry nevyžaduje v subjektivním směru zvláštního úmyslu ziskuchtivého, ani úmyslu poškoditi vlastníka věci; stačí úmyslné, t. j. vědomé přivlastnění si (zadržení) svěřené věci.

Podvod jest dokonán již samým oklamáním (uvedením v omyl), třeba ještě škoda nenastala.

Pokus (podvodu) jest možný jen tam, kde se oklamání ještě nezdařilo.

S hlediska Šu 197 tr. zák. není nezbytně třeba, by zamýšlená škoda skutečně vzešla; stačí, že byla možná a že ji pachatel zamýšlel.

(Rozh. ze dne 26. října 1925, Zm I 450/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu v České Lípě ze dne 25. dubna 1925, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými, a to: Emil E. zločinem zpronevěry podle §§ 183 a 184 tr. zák. co do částek 56.100 Kč 87 h a 11.741 Kč 60 h a Anna N-á zločinem podvodu podle §§ 197, 200, 201 písm. a) a 203 tr. zák.

Důvody:

I. Zmateční stížnost obžalovaného Emila E-a, nenamítajíc ničeho proti odsouzení stěžovatele pro zločiny podvodu podle §§ 197, 199 a) a 197, 200 a 201 tr. zák., uplatňuje proti odsuzujícímu výroku pro zločin zpronevěry podle §§ 183, 184 tr. zák. a to pouze pokud byla spáchána zadržením a přivlastněním si 56.100 Kč 87 h a 11.741 Kč 60 h (nikoliv také 8.000 Kč) — důvod zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř.

Stěžovatel popírá, že jednal způsobem, odpovídajícím pojmu zpronevěry, zejména, že jednal v úmyslu, jaký předpokládá § 183 tr. zák. Má za to, že činnost jeho, zjištěnou v rozsudku, že si otevřel svémocně, bez svolení ostatních členů představenstva živnostenského a hospodářského úvěrního ústavu v J. dva účty — t. zv. soukromý a motorový, že odnímal z pokladny, jemu svěřené, buď hotovosti nebo dával na účtech poukazovati peníze svým věřitelům — nelze pokládati za jednání vědomě bezprávné, poněvadž prý mohl počítati s tím, že jeho svémocné dispozice jměním ústavu budou schváleny ostatními členy představenstva, tím spíše, že oba účty byly zjevné a nemohly ujíti pozornosti členů ústavu při sestavování půlletních bilancí a při úředních revisích. Poněvadž pak na soukromém účtu byly položky nejen pasivní, nýbrž i aktivní, obsahující značné splátky na vybrané částky, nemusel, ba nemohl prý obžalovaný míti za to, že svémocné otevření a vedení účtu nebude povolányi členy ústavu dodatečně schváleno. Zmateční stížnost má za to, že jde pouze o svémocné poskytnutí úvěru sobě samému, nikoliv o vědomě bezprávné přivlastnění si cizích svěřených peněz, o podobný případ, jaký zjišťuje rozsudek v osvobozující části v případě, kde obžalovaný poskytl svémocně úvěr firmě P. na H., a že je rozsudek nedůsledným v tom, že v onom případě obžalovaného odsuzuje, v druhém sprostňuje (výtku rozporu právního rázu). Pokud jde o t. zv. účet motorový, na kterýž si obžalovaný vybral 11.741 Kč 60 h, upotřebených k zakoupení Phönomobilu, nelze prý mluvíti o zpronevěře proto, že prý obžalovaný nepoužil tohoto vozidla pro své potřeby, nýbrž pro jízdy v zájmu ústavu. Se zmateční stížností, která z největší části (pokud brojí proti skutkovému zjištění rozsudku o subjektivní vině obžalovaného a nedbá při provádění hmotněprávního zmatku čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. skutkových předpokladů rozsudku) není provedena po zákonu, nelze souhlasiti.

Trestná činnost u zločinu zpronevěry podle Šu 183 tr. zák. záleží v tom, že pachatel si zadržuje nebo o přivlastňuje cizí statek svěřený. Přivlastňuje si cizí věc ten, kdo s ní bezprávně nakládá (zejména proti vůli oprávněného) způsobem toliko jemu příslušejícím, na př. cizích peněz použije pro sebe. Po stránce subjektivní se nevyžaduje zvláštní úmysl ziskuchtivý, ani úmysl poškoditi vlastníka věci; stačí úmyslné, t. j. vědomé přivlastnění si nebo zadržení svěřené věci. V projednávaném případě právem shledal prvý soud objektivní skutkovou podstatu zločinu zpronevěry v jednání obžalovaného, o němž zjišťuje, že pomocí t. zv. soukromého účtu použil ze svěřených mu peněz živnostenského a hospodářského úvěrního ústavu v J. v době od 1. října 1920 do konce prosince 1922, pro své účely bez svolení (tedy proti vůli) správní rady, oprávněné penězi ústavu disponovati, na hotovosti celkem 56.100 Kč 87 h a dále pomocí t. zv. motorového účtu 1. března 1922 na hotovosti dalších 11.741 Kč 60 h. Že si obžalovaný přivlastnil cizí svěřené peníze úmyslně (vědomě), zjišťuje soud výslovně a odůvodňuje to úvahami, kde odmítá jako nevěrohodnou obhajobu obžalovaného, že spoléhal na to, že ve svém a matčině majetku bude míti dostatečný fond úhradní, by částky, jichž použil svémocně pro své účely, tedy zpronevěřil — ústavu zase vydal. Že obžalovaný mohl počítati s tím, že členové před-

stavenstva jeho svémocné a bezprávné nakládání s penězi ústavu do-
datečně schválí, soud nezjistil. Obžalovaný ostatně ani netvrdil, že se
o takové schválení pokusil a že za tím účelem vůbec něco podnikl. Okol-
nost, že oba účty byly činitelům banky přístupny, nemůže vyloučiti
subjektivní vinu obžalovaného, když mu bylo známo, že nemá do-
statečných prostředků vlastních, by ústavu vydal peníze k vlastním úče-
lům použité. K okolnosti, že obžalovaný na soukromý účet také splácel,
rozsudek přihlíží, uznávaje ho vinným pouze zpronevěrou hotových pe-
něz, jichž pro sebe použil a nevrátil. Úplně lichou jest námitka stížnosti,
že nalézací soud posoudil dvě stejné skutkové podstaty odchylně. Jdeť
o dva zcela odlišné skutkové děje. V odsuzující části se jedná o bez-
právné použití svěřených peněz k vlastním účelům, v části osvobo-
zující o svémocné poskytnutí úvěru třetí osobě bez schválení správní
rady (tedy nikoliv o zpronevěru), při němž nad to přiznává soud obža-
lovanému, že jednal bezelstně, ne v úmyslu, by ústav poškodil. Tvrzení,
že obžalovaný používal motorového vozidla, zakoupeného z peněz, vy-
kázaných na t. zv. motorovém účtě, k účelům ústavu, nikoli pro sebe,
není vzata z obsahu rozsudku (který naopak zjišťuje, že obžalovaný
konal jím osobní projíždky) a nelze k němu proto přihlížeti.

II. Při ústním provedení stížnosti obžalované Anny N-é bylo s hle-
diska důvodu zmatečnosti podle čís. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř. namítáno,
že prý tu schází pojmový znak zločinu podvodu, totiž uvedení v omyl,
poněvadž prý N-á mluvila jen s Emilem E-em a nikdo nemohl býti uve-
den v omyl, ježto E. o celé manipulaci věděl. Stížnost není v právu.
Soud prvě stolice zjistil, že N-á uvedla v omyl představenstvo živno-
stenského a hospodářského úvěrního ústavu v J. Toto zjištění nebylo
napadeno formálněprávním důvodem zmatečnosti podle čís. 5 Šu 281
tr. ř. a Nejvyšší soud jest jím vázán. Stížnost musí při uplatňování
hmotněprávního důvodu zmatečnosti podle čís. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř.
z tohoto zjištění vycházeti, stížnost však tohoto zjištění nedbá. E. nebyl
představenstvem ústavu. To vychází na jevo z Šu 14 stanov, podle něhož
představenstvo se skládá z ředitele, dvou náměstků a pokladníka; to
vyplývá i z ustanovení třetího odstavce Šu 17 stanov, podle něhož čle-
nové představenstva vyřizují věci společenstva tím způsobem, že ke kaž-
dému opatření je třeba souhlasu ředitele n e b o jednoho z jeho náměstků
a pokladníka. Podle stanov nemohl E. sám rozhodovati ani ve vnitřním
poměru ani na venek. Že E. nemohl býti uveden v omyl, nevylučuje ještě
uvedení v omyl ostatních členů představenstva, a rozsudek, jak uve-
deno, obsahuje v tomto směru zjištění, že představenstvo bylo uvedeno
v omyl. Další výtky stížnosti při ústním líčení, že směnku nepředložila
věřitelce N-á, nýbrž E., jest bezvýznamnou, poněvadž podle roz-
sudkového zjištění E. a N-á jednali ve vzájemné dohodě jako spolu-
pachatelé a jeden každý odpovídá netoliko za činnost vlastní, nýbrž za
celý výsledek vědomě společného jednání.

Zmateční stížnost obžalované Anny N-é, tak jak byla písemně pro-
vedena, dovolává se číselně důvodu zmatečnosti čís. 9 a) a 10, věcně
provádí i zmatek čís. 5 Šu 281 tr. ř. Namítá, že prý činnost obžalované
(padělání směnky k podnětu vedoucího úředníka ústavu) lze posuzovati
jen jako pokus podvodu, když obžalovaná ve svém jednání dále ne-

pokračovala, nýbrž svému otci ihned po presentaci směnky svůj čin doznala a tím jeho poškození zabránila (čís. 10 Šu 281 tr. ř.); dovozuje dále, že jde o pokus nezpůsobilým prostředkem, protože prý ze směnky, jejíž padělání bylo na první pohled zjevno, takže je civilní soud mohl zjistiti bez doznání obžalované, nemohla vzejíti Václavu R-ovi žádná škoda, po případě lze prý spatřovati dobrovolné ustoupení od pokusu v tom, že obžalovaná svého otce dodatečně zpravila o pravém stavu věci. Stížnost dále popírá (čís. 9 a) Šu 281 tr. ř.), že obžalovaná, předloživši padělanou směnku úvěrnímu ústavu, jednala v úmyslu, poškoditi Václava R-a, poukazujíc na to, že měla v té době, jako výhradní majitelka firmy N. a H. dostatečné jmění, by mohla zaplatiti dluh ze směnky, na níž byla uvedena jako přijatelka. Vytýká, že soud ocerul okolnosti, rozhodné pro posouzení úmyslu obžalované, nesprávně, zejména také okolnost, kterou obžalovaná uvedla k své obhajobě, že nemohla dostáti svým závazkům k ústavu pro pokles marky, což prý svědčí proti zjištění rozsudku, že jednala v podvodném úmyslu, a vytýká konečně, že soud svůj výrok o subjektivní vině nesprávně odůvodňuje (čís. 5 Šu 281 tr. ř.). Avšak zmateční stížnost, která z největší části není vůbec provedena po zákonu, jak bude doličeno, jest i v té části, kde skutečně uplatňuje věcné námitky, zcela bezdůvodnou. Přehlíží především, že podvod jest podle trestního zákona dokonán již uvedením v omyl, třeba ještě škoda nenastala. Pokus jest tedy možným jen tam, kde se oklamání ještě nezdařilo. V tomto případě jest formálně bezvadně zjištěno, že obžalovaná, padělavši dne 1. června 1922 k podnětu spoluobžalovaného Emila E-a a v dohodě s ním směnku danou v D. G. téhož dne, v níž byl její otec Václav R. podepsán jako rukojmí, tím způsobem, že směnečnou sumu přepsala ze 3.000 na 30.000 Kč, předložila ji živnostenskému a hospodářskému úvěrnímu ústavu v J. ku krytí svého dluhu u tohoto ústavu, který činil v dubnu 1922 kolem 30.000 Kč, a uvedla představenstvo ústavu (jež již naléhalo na krytí dluhu) v omyl tím, že v něm vzbudila mínění, že směnka, znějící na 30.000 Kč, poskytuje dostatečnou jistotu za její dluhy. Rovněž formálně bezvadně zjišťuje rozsudek, že obžalovaná oklamala tímto způsobem řečený úvěrní ústav v úmyslu podvodném, totiž v úmyslu, by poškodila svého otce, kterému hrozilo zaplacení celého směnečného dluhu jako směnečnému rukojmí, poněvadž obžalovaná (přijatelka směnky) neměla k tomu dostatečných prostředků. Poněvadž tedy jde o podvod dokonáný, jsou bezpředmětnými všechny vývody zmateční stížnosti, snažící se dovoditi, že pokus byl spáchán prostředkem nezpůsobilým k oklamání a že obžalovaná dobrovolně upustila od dokonání činu v období pokusu. Námitka, že zde není skutkové podstaty zločinu podvodu proto, že z jednání obžalované nemohla vzejíti nikomu škoda, neopírá se o skutkové předpoklady napadeného rozsudku, který zjišťuje, že mohl býti poškozen i ústav, kdyby byl opožděně uplatňoval postižní nárok proti Anně N-é a že by byl j i s t ě nebo pravděpodobně odnesl škodu Václav R. jako směnečný rukojmí, kdyby byla obžalovaná svým doznáním neobjasnila pravého stavu věci. Netřeba podotýkati, že pro skutkovou podstatu podvodu není nezbytně třeba, by zamýšlená škoda skutečně vzešla; stačí, že byla možná a že ji pachatel zamýšlel.